

Дело C-627/19 PPU

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

22 август 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Rechtbank Amsterdam (Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 август 2019 г.

Орган, отправил искането за проверка на ЕЗА:

Openbaar Ministerie (Прокуратура)

Отвeтник:

ZB

Предмет на главното производство

Искане от прокурора за проверка на европейска заповед за арест (ЕЗА)

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Преюдициалното запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС, се отнася до приложимостта на изискването за наличие на способ за защита срещу решението за издаване на ЕЗА, когато ЕЗА има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода, вече наложено със съдебно решение.

Преюдициален въпрос

Когато ЕЗА има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода, наложено с подлежащо на изпълнение решение на съдия или юрисдикция, а самата ЕЗА е издадена от прокурор, който участва в правораздаването в

издаващата държава членка и за когото е гарантирано, че действията независимо при упражняване на функциите си, непосредствено свързани с издаването на европейска заповед за арест, приложимо ли е също така и условието, че решението за издаване на ЕЗА, и по-специално неговият пропорционален характер, трябва да може да подлежи на обжалване, което изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Членове 1 и 6 от Рамково решение 2002/584/ПВР [на Съвета] от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3)

Посочени разпоредби от националното право

Член 1 от Overleveringswet (Закон за предаването) (Stb. 2004, № 195)

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 ZB е арестуван на 3 май 2019 г. в Нидерландия въз основа на ЕЗА, издадена от Брюкселската прокуратура (Белгия) на 24 април 2019 г. ЕЗА има за цел издирването на лице да бъде предадено за целите на изпълнението на съдебно решение, постановено на 7 февруари 2019 г. от Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Първоинстанционен френскоезичен съд Брюксел, Белгия), с което на издирването лице са наложени наказания лишаване от свобода в размер на 30 месеца и на една година.
- 2 На 3 май 2019 г. прокурорът отправя до запитващата юрисдикция искане за проверка на ЕЗА. В хода на производството до белгийския издаващ орган са отправени допълнителни въпроси.
- 3 Въпросите са поставени, за да се провери дали издаването на ЕЗА от този орган отговаря на изискванията, установени от Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) в решението му от 27 май 2019 г., OG и PI (Прокуратури на Любек и на Цвикау) (C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).
- 4 Според запитващата юрисдикция от посоченото решение следва, че прокурорът трябва да се разглежда като издаващ съдебен орган, когато участва в правораздаването в издаващата държава членка, действията независимо и когато срещу решението на прокурора за издаване на ЕЗА съществува способ за защита.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 5 В качеството си на орган, отправил искането за проверка на ЕЗА, прокурорът — подобно на белгийския издаващ орган — е на мнение, че изискването за наличие на способ за защита срещу решението за издаване на ЕЗА не е приложимо в случай на ЕЗА, която има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода.

Кратко представяне на мотивите за преюдициално запитване

- 6 Въз основа на информацията, предоставена от белгийските органи, по отношение на позицията на прокуратурата запитващата юрисдикция приема, че белгийските прокурори участват в правораздаването в Белгия и действат независимо; те не са изложени на риск в конкретен случай да получат пряко или косвено разпореждания или указания от страна на изпълнителната власт, като министъра на правосъдието, при приемането на решение за издаване на ЕЗА.
- 7 Така белгийският прокурор отговаря поне на първите две от изброените в точка 4 по-горе изисквания за разглеждането му като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584. Тези изисквания са посочени от Съда в точки 73 и 74 от решение OG и PI.
- 8 Информацията от белгийските органи обаче повдига въпроса дали посоченото в точка 75 от решение OG и PI изискване, че решението на прокурора за издаване на ЕЗА, и по-специално пропорционалният характер на такова решение, трябва да може да подлежи на съдебно обжалване, което изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, се прилага и ако ЕЗА има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода.
- 9 Изискването за съществуване на способ за защита произтича от точка 75 от решение OG и PI, в която Съдът посочва следното: „Освен това, когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, сам по себе си не е [съдия или] юрисдикция, решението за издаване на такова заповед за арест, и по-специално пропорционалният характер на такова решение, трябва да може да подлежи в посочената държава членка на съдебно обжалване, което изцяло отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита“.
- 10 Изразът „такава заповед за арест“ се отнася единствено до „европейската заповед за арест“ и не може да визира друга заповед за арест, различна от ЕЗА, и по-специално националната заповед за арест, въз основа на която е издадена ЕЗА.

- 11 Освен това в точка 67 от решение OG и PI Съдът разграничава две равнища на защита на процесуалните и основните права. Първото равнище се отнася до защитата при издаването на националната заповед за арест, докато второто равнище е свързано със защитата при издаването на европейска заповед за арест.
- 12 В предходни дела за предаване прокурорът е изказал мнението, че с оглед на точка 68 от решение OG и PI критерият по точка 75 от това решение не следва да се прилага. С други думи, трябвало да бъде достатъчно само на едно от двете равнища на защита, посочени в точка 68, да бъде постановено решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита.
- 13 Според запитващата юрисдикция от точка 68 следва, че съществуването на две равнища на правна защита предполага по-специално, че „поне“ на едно от тези две равнища се приема решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита. Това означава, че ако ЕЗА е била издадена от орган, който участва в правораздаването, но не е съдия или юрисдикция, националната заповед за арест трябва да бъде издадена от съдия или юрисдикция.
- 14 В това отношение в точка 69 от решение OG и PI Съдът посочва: „От това следва, че когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, не е съдия или юрисдикция, националното съдебно решение като национална заповед за арест, към което се добавя европейската заповед за арест, от своя страна трябва да отговаря на тези изисквания“.
- 15 От споменатата по-горе точка 68 следователно трябва да се заключи, че поне на едно от двете равнища е необходимо решение на съдия или юрисдикция. Видно от точка 70, в случай като описания в точка 69 е гарантирана защита на национално ниво, а именно във връзка с националната заповед за арест, на която се основава решението за издаване на ЕЗА.
- 16 От точки 71 и 72 от горепосоченото решение е видно, че осигуряването на второто равнище на защита е отговорност на органа, който взема решението за издаване на ЕЗА; това важи „дори когато европейската заповед за арест е издадена въз основа на национално решение, което е постановено от съдия или юрисдикция“.
- 17 В рамките на това второ равнище на защита е необходимо, на първо място, при вземането на решение за издаване на ЕЗА издаващият съдебен орган да не „бъде изложен на риск правомощието му за вземане на решение да бъде предмет на разпореждания или указания отвън, по-специално от страна на изпълнителната власт“ (точки 73 и 74). В случай че издаването на ЕЗА е от компетентността на (напълно независим) орган, който, въпреки че участва в

правораздаването, сам по себе си не е юрисдикция, необходимо е още (както се казва в точка 75 — „освен това“) решението за издаване на ЕЗА, и по-специално неговият пропорционален характер, да може да подлежи на съдебно обжалване, което изцяло отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, с други думи, това решение трябва да може да бъде предмет на производство пред съдия или юрисдикция.

- 18 Нищо във формулировката на гореспоменатата точка 68 — по-специално думата „поне“ — не изключва налагането на споменатото в точка 75 изискване, ако решението на национално ниво е прието от съдия или юрисдикция. В точка 68 се изисква единствено съдия или юрисдикция или да приеме решението на национално ниво, или да издаде ЕЗА. Във връзка с първия случай в точка 75 се добавя, че всяко решение за издаване на ЕЗА от орган, различен от съдия или юрисдикция, трябва да може да бъде обжалвано пред съдия или юрисдикция.
- 19 Следователно изискванията по точки 75 и 68 от решение OG и PI съществуват паралелно.
- 20 Това е видно и от решение от 27 май 2019 г., PF (Главен прокурор на Литва, C-509/18, EU:C:2019:457), постановено в същия ден като решение OG и PI. В този случай националната заповед за арест е издадена от съда (точки 22 и 54 от решението), главният прокурор участва в наказателното правораздаване в Литва (точка 42), а и също така се гарантира, че главният прокурор е независим от изпълнителната власт; въпреки това запитващата юрисдикция по това дело е трябвало да провери „дали решенията на посочения прокурор за издаване на европейска заповед за арест биха могли да подлежат на обжалване, което изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита“ (точка 56).
- 21 Дори ако националната заповед за арест е издадена от съдия или юрисдикция, трябва да съществува възможност решението за издаване на ЕЗА да бъде обжалвано пред съдия или юрисдикция, ако това решение е прието от орган, различен от съдия или юрисдикция. В предходно решение от 5 юли 2019 г. запитващата юрисдикция вече е приела този въпрос за „éclairé“. Тъй като настоящото дело се отнася до решение за издаване на ЕЗА, прието от белгийската прокуратура, т.е. не от съдия или юрисдикция, съгласно формулировката на двете решения от 27 май 2019 г. трябва да бъдат изпълнени изискванията и по двете точки 68 и 75 от решение OG и PI.
- 22 По друго дело запитващата юрисдикция е постановила междинно решение от 4 юни 2019 г. (NL:RBAMS:2019:4010), съгласно което, макар в решение OJ и PI да става дума за ЕЗА за целите на наказателно преследване, съображенията относно правната защита, която издаващият съдебен орган трябва да осигури при приемането на решение за издаване на ЕЗА, са така формулирани, че не се прави разлика между ЕЗА за целите на наказателно

преследване и ЕЗА за целите на изпълнението на вече наложено наказание. Запитващата юрисдикция се придържа към това виждане.

- 23 След постановяването на двете съдебни решения от 27 май 2019 г. запитващата юрисдикция установява по отношение на две държави членки въз основа на информация, предоставена от съответните органи на тези държави, че правните им системи не предвиждат възможност за съдебно обжалване на решението за издаване на ЕЗА, и по-специално на неговия пропорционален характер, което обжалване изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, по смисъла на точка 75 от решение OG и PI.
- 24 И в двата случая става дума за ЕЗА за целите на наказателно преследване, и в двата случая както издаващият орган, така и нидерландската прокуратура са на мнение, че точка 75 от посоченото решение не се прилага спрямо случаи, в които решението за издаване на ЕЗА се основава на решение на съдия или на юрисдикция. Както е посочено в точка 22 по-горе, запитващата юрисдикция не споделя това мнение по посочените пак там причини.
- 25 В настоящия случай ЕЗА е издадена за целите на изпълнението на наложено наказание лишаване от свобода. В подобен случай ЕЗА задължително се основава на решение на съдия или юрисдикция. Както издаващият орган, така и нидерландският прокурор са на мнение, че точка 75 не се прилага в случай на ЕЗА, която има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода. Тъй като запитващата юрисдикция и издаващите органи от други държави членки имат различни виждания по редица въпроси, що се отнася до тълкуването на решенията от 27 май 2019 г. — както е видно и от актовете за преюдициално запитване по други две дела, подадени заедно с настоящия акт за преюдициално запитване — а такива различни виждания не са желателни, запитващата юрисдикция намира за препоръчително този спорен въпрос също да бъде отнесен до Съда.
- 26 Ето защо, най-общо казано, запитващата юрисдикция иска да попита Съда дали трябва да се гарантира възможност за обжалване на решението на прокурора за издаване на ЕЗА, и по-специално на неговия пропорционален характер, когато ЕЗА има за цел изпълнение на наказание лишаване от свобода.
- 27 Според запитващата юрисдикция за отговора на този въпрос от значение е следното. Дори когато целта на ЕЗА е изпълнението на наказание лишаване от свобода и следователно ЕЗА се основава на подлежащо на изпълнение решение на съдия или юрисдикция, независимостта на прокурора, издал ЕЗА, трябва да бъде гарантирана. Всъщност на етапа на изпълнение на наказанието все още трябва да бъде възможно осъществяването на независим контрол по отношение на това дали са изпълнени предпоставките за издаване на ЕЗА, и по-специално дали издаването на ЕЗА е пропорционално. Само фактът, че по отношение на издирваното лице е

постановено подлежащо на изпълнение решение, не означава непременно, че издаването на ЕЗА за целите на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, наложено с това решение, е пропорционално. В подлежащото на изпълнение решение, постановено от съдия или юрисдикция, обикновено не се проверява пропорционалният характер на издаването на такава ЕЗА.

- 28 Възможно е още между момента, от който съдебното решение подлежи на изпълнение, и момента на приемане на решението за издаване на ЕЗА да е изминало известно време, през което е възможно да са настъпили нови факти и обстоятелства, имащи отношение към пропорционалността на решението за издаване на ЕЗА. Освен това като че ли няма основателна причина да се смята, че в случай на издадена от прокурор ЕЗА, която има за цел изпълнението на наказание лишаване от свобода, не съществува необходимост от обжалване, което изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита.
- 29 Съдът все още не е разглеждал въпроса дали възможността за обжалване по смисъла на точка 75 от решение OG и PI трябва да съществува и в случай на ЕЗА, която цели изпълнението на наказание лишаване от свобода. По-горе беше обяснено защо е желателно този въпрос да бъде отнесен до Съда. Отговор на този въпрос е необходим и за да може запитващата юрисдикция да се произнесе, тъй като евентуален утвърдителен отговор на преюдициалния въпрос би означавал, че тя не може да извърши проверка на съдържанието на ЕЗА, нито да вземе решение по искането за предаване, докато отрицателният отговор на въпроса би могъл да доведе до разрешаване на предаването.
- 30 Запитващата юрисдикция иска от Съда настоящото преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на спешното производство, предвидено в член 267, четвърта алинея ДФЕС и член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 31 Издирваното лице очаква решението по искането за предаване, като е задържано с оглед на това предаване. Запитващата юрисдикция не може да се произнесе, преди Съдът да отговори на преюдициалните въпроси. Следователно бързият отговор от страна на Съда би имал пряко и решаващо въздействие върху продължителността на задържането с цел предаване на издирваното лице.